

### INDIAN EDUCATION – A

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 4 marks each.

#### Section - A

1. Compare Vedic Education system with Buddhist Education system.
2. Discuss the Education system of Muslim period.

#### Section - B

3. Critically examine the Macaulay's Minute.

4. Write down the recommendations of Wood's Despatch.

**Section - C**

5. Describe the Revised Education Policy (1992) in your own words.

6. Discuss the major recommendations of Univer Education Commission (1948-49).

**Section - D**

7. Explain the aims and facilities of Sarva Shiksha Abhiyan (SSA).

8. Discuss the role of State in Elementary Education.

**Section - E**

9. Answer the following questions very briefly :

- |                                   |                           |
|-----------------------------------|---------------------------|
| (a) Upnayana ritual               | (b) Concept of education  |
| (c) Discipline in Muslim period   | (d) Basic Education       |
| (e) Free and Compulsory Education | (f) Operation Black Board |
| (g) National system of Education  | (h) Navodaya School       |
| (i) Open University               | (j) DPEP.                 |

**Punjabi Version**

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

**ਭਾਗ - ਓ**

1. ਵੈਦਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਬੋਧਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

2. ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

**ਭਾਗ - ਅ**

3. ਮੈਕਾਲੇ ਮਿਨਟ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

4. ਫੂਡ ਡਿਸਪੈਚ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਿਖੋ।

**ਭਾਗ - ਏ**

5. ਸੋਧੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ (1992) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।

6. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ (1948-49) ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

**ਭਾਗ - ਸ**

7. ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

8. ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

**ਭਾਗ - ਹ**

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦਿਉ :-

- |                             |                       |
|-----------------------------|-----------------------|
| (a) ਉਪਨਯਨ ਰੀਤ               | (b) ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ   |
| (c) ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਲ ਵਿਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ | (d) ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ      |
| (e) ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ  | (f) ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ |
| (g) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ  | (h) ਨਵੇਦਿਯ ਸਕੂਲ       |
| (i) ਓਪਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ          | (j) DPEP.             |